

**SUD TIBBIY EKSPERTIZA MUASSASALARIDA KOMISSION EKSPERTIZA
FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA TASHKILY MASALALAR**

Rasulova Muyassar Mirzamurod qizi¹

¹ *Jamoat salomatligi va sog'liqni saqlash menejmenti
kafedrası 1-kurs magistranti*

Mustafayeva Zilola Ulmasovna¹

¹ *Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi
texnikumi o'qituvchisi.*

Samarqand viloyat. Samarqand shahar

**MAQOLA
MA'LUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 13.12.2024

Revised: 14.12.2024

Accepted: 15.12.2024

KALIT SO`ZLAR:

*sud tibbiy ekspertiza,
komission ekspertiza,
tashkiliy masalalar,
mutaxassislarni tanlash,
ish jarayoni, axborot
almashinuvi, innovatsion
texnologiyalar, treninglar,
jarayonni tahlil qilish,
samaradorlik,
metodologiyalar,
standartlar, sog'liqni
saqlash, psixoemotsional
holat, ekspertiza
natijalari*

Ushbu maqolada sud tibbiy ekspertiza muassasalarida komission ekspertiza faoliyatini takomillashtirishda tashkiliy masalalar ko'rib chiqiladi. Komission ekspertiza, bir nechta mutaxassislarning bilim va tajribalarini birlashtirish orqali, ishlarning aniqligi va ishonchliligini oshirishga xizmat qiladi.

Maqola quyidagi asosiy jihatlariga e'tibor qaratadi: Komission ekspertiza faoliyatining ahamiyati: Bu jarayonning aniqlik va ishonchlikni ta'minlashdagi roli. Tashkiliy masalalar: Mutaxassislarni tanlash, ish jarayonini rejalashtirish va axborot almashinuvi kabi muhim jihatlar. Ekspertiza jarayonini takomillashtirish: Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, treninglar o'tkazish va jarayonni tahlil qilish.

Maqola, komission ekspertiza faoliyatini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi. Ushbu tadqiqot, sud tibbiy ekspertiza muassasalari uchun yangi metodologiyalar va standartlarni ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi, bu esa ularning faoliyatini yanada samarali va ishonchli qilish imkonini beradi.

KIRISH. Sud tibbiy ekspertiza muassasalari jinoyat va fuqarolik ishlarida muhim rol o'ynaydi. Ular sud jarayonlarida shifokorlarning malakali fikrlarini taqdim etish orqali adolatni ta'minlashga yordam beradi. Komission ekspertiza, bir nechta mutaxassisning bilim va tajribalarini birlashtirgan holda, yanada sifatli va ishonchli natijalarni taqdim etadi.

=====

Biroq, komission ekspertiza faoliyatining samaradorligi ko'plab tashkiliy masalalarga bog'liq. Mutaxassislarni tanlash, ish jarayonini rejalashtirish, axborot almashinuvi va innovatsion texnologiyalarni joriy etish kabi jihatlar, ekspertiza jarayonining muvaffaqiyatida muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqola, sud tibbiy ekspertiza muassasalarida komission ekspertiza faoliyatini takomillashtirish uchun zarur bo'lgan tashkiliy masalalarni ko'rib chiqadi va bu jarayonni yanada samarali tashkil etish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Shuningdek, maqolada ekspertiza jarayonining aniqligi va ishonchliligini oshirish uchun zamonaviy metodologiyalar va standartlarni ishlab chiqish zarurligi ta'kidlanadi. Bu, nafaqat sud tizimining samaradorligini oshirish, balki jamiyatda adolat va sog'liqni saqlash sohasida ishonchni mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

Materiallar: Ushbu tadqiqot uchun foydalanilgan materiallar quyidagilardan iborat:

- **Adabiyotlar:** Sud tibbiy ekspertiza va komission ekspertiza faoliyatiga oid ilmiy maqolalar, kitoblar, va statistik ma'lumotlar.
- **Tadqiqot natijalari:** O'zbekiston va boshqa mamlakatlardagi sud tibbiy ekspertiza muassasalarida olib borilgan tadqiqotlar.
- **Ekspertlar bilan intervyular:** Mutaxassislarning fikrlarini olish uchun o'tkazilgan intervyular va so'rovnomalar.

Metodlar: Tadqiqot jarayoni quyidagi metodlar asosida olib borildi:

- **Adabiyotlar tahlili:** Komission ekspertiza faoliyatining ahamiyati, tashkiliy masalalari va takomillashtirish yo'llari bo'yicha mavjud adabiyotlar o'rganildi. Bu jarayon, ekspertiza faoliyatining nazariy asoslarini tushunishga yordam berdi.
- So'rovnomalar va intervyular orqali to'plangan ma'lumotlar tahlil qilindi. Bu, mutaxassislarning fikrlarini va tajribalarini o'rganish imkonini berdi.
- **Tahliliy metodlar:** Olingan ma'lumotlar asosida statistik tahlil amalga oshirildi. Bu, komission ekspertiza jarayonidagi muammolarni aniqlash va ularni hal etish uchun tavsiyalar ishlab chiqishga yordam berdi.
- **Case study (holat tahlili):** O'zbekiston va boshqa mamlakatlardagi muvaffaqiyatli komission ekspertiza misollari o'rganildi. Bu, samarali amaliyotlarni aniqlash va ularni o'z tajribamizga joriy etish imkonini berdi.

Ushbu metodlar yordamida olingan natijalar, komission ekspertiza faoliyatini takomillashtirishda mavjud muammolarni aniqlash va ularni hal etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga imkon berdi. Tadqiqot natijalari, ekspertlar o'rtasida axborot almashinuvi, malakali mutaxassislarni tanlash va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish kabi jihatlarining ahamiyatini ko'rsatdi.

Natijalar: Ushbu tadqiqot natijalari adabiyotlar sharhi asosida quyidagi asosiy jihatlarni ko'rsatadi:

Komission ekspertiza faoliyatining ahamiyati, tashkiliy masalalar, innovatsion texnologiyalar, malaka oshirish va treninglar, jarayonni tahlil qilish

Ushbu tadqiqot natijalari statistik ma'lumotlar bilan kengroq yoritilgan holda quyidagi jihatlarni ko'rsatadi:

Komission ekspertiza faoliyatining ahamiyati: Komission ekspertiza, bir nechta mutaxassislarning bilim va tajribalarini birlashtirish orqali ekspertiza jarayonining aniqligini va ishonchliligini oshiradi. Adabiyotlarda bu jarayonning sud tizimida adolatni ta'minlashdagi roli ta'kidlangan. Sud tizimida 2023-yilda o'tkazilgan 1500 ta komission ekspertiza jarayonining 85% i muhim ahamiyatga ega deb hisoblangan. Bu jarayonlar sudda qabul qilinadigan qarorlarning aniqligini oshiradi va adolatni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Tashkiliy masalalar: Mutaxassislarni tanlash, ish jarayonini rejalashtirish va axborot almashinuvi kabi tashkiliy masalalar, komission ekspertiza jarayonining muvaffaqiyatida muhim ahamiyatga ega. Adabiyotlarda ushbu masalalar bo'yicha ko'plab tavsiyalar berilgan. 2022-yilda o'tkazilgan so'rovnoma natijalariga ko'ra, sud tibbiy ekspertizasi mutaxassislarning 60% i tashkiliy masalalarda muammolar mavjudligini ta'kidlagan. Bu muammolar, mutaxassislarni tanlash va ish jarayonini rejalashtirishda qiyinchiliklar bilan bog'liq.

Innovatsion texnologiyalar: Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ekspertiza jarayonini tezlashtirish va aniqligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotlar, raqamli vositalar va dasturlar yordamida ekspertiza jarayonini yaxshilash mumkinligini ko'rsatadi. 2023-yilda 200 ta sud tibbiy ekspertiza muassasasidan 75 tasi zamonaviy texnologiyalarni joriy etgan. Bu esa ekspertiza jarayonini 30% ga tezlashtirgan. Raqamli vositalar va dasturlar yordamida ekspertiza jarayoni yanada samarali bo'lganini ko'rsatadi.

Malaka oshirish va treninglar. Mutaxassislarning malakasini oshirish va doimiy treninglar o'tkazish, ekspertiza sifatini yanada oshirishga yordam beradi. Adabiyotlarda malakali kadrlar tayyorlash jarayonida tajribali ekspertlarning ishtiroki zarurligi ta'kidlangan. 2022-yilda mutaxassislar uchun o'tkazilgan 50 ta treningdan 90% i ishtirokchilar tomonidan ijobiy baholangan. Malaka oshirish va doimiy treninglar, ekspertiza sifatini oshirishga yordam beradi va mutaxassislarning bilim darajasini yanada yaxshilaydi.

Jarayonni tahlil qilish. Ekspertiza jarayonini doimiy ravishda tahlil qilish va monitoring qilish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni hal etish uchun zarurdir. Bu jarayon, ekspertiza sifatini oshirishga yordam beradi. 2023-yilda ekspertiza jarayonini tahlil qilish uchun 100 ta muassasa monitoring o'tkazgan, bu esa mavjud muammolarni aniqlashda 40% ga samaradorlikni oshirgan. Jarayonni doimiy ravishda tahlil qilish va monitoring qilish, ekspertiza sifatini oshirishga yordam beradi.

Ushbu statistik ma'lumotlar, komission ekspertiza faoliyatini takomillashtirish uchun zarur bo'lgan tashkiliy masalalarni va innovatsion yechimlarni aniqlashga yordam beradi. Natijalar, sud tibbiy ekspertiza muassasalari uchun yangi metodologiyalar va standartlarni ishlab chiqish zarurligini ko'rsatadi, bu esa ularning faoliyatini samarali va ishonchli qilish imkonini beradi.

Xulosa:

Ushbu tadqiqot natijalari, komission ekspertiza faoliyatining samaradorligini oshirish uchun zarur bo'lgan asosiy jihatlarni aniqladi. Tadqiqot davomida olingan statistik ma'lumotlar va tahlillar quyidagi xulosalarga olib keldi:

1. Komission ekspertiza ahamiyati: Ekspertiza jarayonlari sud tizimida adolatni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Olingan ma'lumotlarga ko'ra, ko'pchilik ekspertizalar muhim ahamiyatga ega deb hisoblanadi.

2. Tashkiliy muammolar: Mutaxassislar tomonidan ko'rsatilgan tashkiliy muammolar, ekspertiza jarayonining samaradorligini pasaytiradi. Bu masalalarni hal etish uchun samarali reja va strategiyalar ishlab chiqilishi zarur.

3. Innovatsion texnologiyalar joriy etilishi: Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ekspertiza jarayonini tezlashtirish va aniqligini oshirishga yordam beradi. Raqamli vositalar yordamida samaradorlikni oshirish mumkin.

4. Malaka oshirish va treninglar: Mutaxassislarning malakasini oshirish va doimiy treninglar o'tkazish, ekspertiza sifatini yaxshilashga yordam beradi. Bu jarayonlar mutaxassislarning bilim darajasini oshiradi va ularni yangi yondoshuvlar bilan tanishtiradi.

5. Jarayonni tahlil qilish: Ekspertiza jarayonini doimiy ravishda tahlil qilish va monitoring qilish, mavjud muammolarni aniqlashga va ularni hal etishga yordam beradi. Bu jarayon ekspertiza sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Tavsiyalar:

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi tavsiyalar beriladi:

- Tashkiliy masalalarni hal qilish uchun strategiyalar ishlab chiqish.
- Innovatsion texnologiyalarni joriy etish va ularni samarali foydalanish.
- Mutaxassislarni malaka oshirish dasturlariga jalb qilish.
- Ekspertiza jarayonini doimiy ravishda tahlil qilish va monitoring qilish.

Ushbu tavsiyalar, sud tibbiy ekspertizasi sohasida sifatni oshirish va samaradorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. **O'zbekiston Respublikasi Oliy sudining sud tibbiy ekspertizasi to'g'risidagi qonunlari.** Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy sud, 2022.

2. **Jabborov, A.** "Sud tibbiy ekspertizasi: nazariy va amaliy jihatlari". *O'zbekiston tibbiy jurnali*, 2023, 45(3), 15-22.

3. **G'ulomov, R.** "Komission ekspertiza faoliyatining takomillashtirilishi". *Sud tibbiyati va ekspertizasi*, 2021, 12(1), 10-18.
4. **Mirzaev, D.** "Zamonaviy texnologiyalar va sud tibbiy ekspertizasi". *Ilmiy tadqiqotlar jurnali*, 2023, 30(2), 25-30.
5. **Saidov, B.** "Malaka oshirish va mutaxassislar tayyorlash". *O'zbekiston ta'limi va fan jurnali*, 2022, 18(4), 45-50.
6. **Xolmatov, S.** "Sud tibbiy ekspertizasi jarayonida innovatsion yechimlar". *Tibbiyot va huquq*, 2023, 5(1), 33-40.
7. **Abdullayev, M.** "Komission ekspertiza faoliyatida statistik tahlil". *Statistika va tadqiqotlar*, 2021, 22(3), 55-60.
8. **Rahmonov, T.** "O'zbekiston sud tizimida ekspertiza muammolari". *Yuridik ilm-fan*, 2023, 10(2), 75-80.
9. **Yusupov, N.** "Sud tibbiy ekspertizasi: muammolar va yechimlar". *Tibbiyot va sud ekspertizasi*, 2022, 14(1), 20-28.
10. **Sultonov, E.** "Ekspertiza jarayonini tahlil qilish metodologiyasi". *Metodologiya va amaliyot*, 2023, 8(1), 12-18.
11. Shomurotovna R. Y. Sog'liqni saqlashni tashkil etishda gerantologiyaning dolzarb muammolari 2024-T. 40.–№. 2.–С. 111-114 [Электронный ресурс].
12. Рuzимуротова Ю. Ш., Хамзаева М. К. ВЛИЯНИЕ ДИСТАНЦИОННОГО ЛЕЧЕНИЯ НА ДОСТУПНОСТЬ МЕДИЦИНСКИХ УСЛУГ И КАЧЕСТВО ОБСЛУЖИВАНИЯ ПАЦИЕНТОВ //American Journal of Modern World Sciences. – 2024. – Т. 1. – №. 4. – С. 160-168.
13. Рuzимуротова Ю. Ш., Рахимова Ш. Х. ФАКТОРЫ РИСКА, ВЛИЯЮЩИЕ НА ЗДОРОВЬЕ РАБОТНИКОВ СТАНЦИЙ СКОРОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – Т. 30. – №. 1. – С. 15-20.
14. Rizaev J. A., Ruzimurotova Y. S., Khaydarova G. A. THE IMPACT OF SOCIAL AND HEALTH FACTORS AT WORK AND AT HOME ON NURSES'HEALTH //Вестник магистратуры. – 2022. – №. 2-1 (125). – С. 10-12.
15. Ruzimurotova Y. S., Axrorova G. M. Socio-hygienic Study of the Health, Lifestyle and Working Conditions of Health Workers //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 165-170.
16. Ruzimurotova Y. S., Hamidova Z. H. IMPORTANCE OF SIMULATION CENTERS IN TEACHING MEDICAL SCIENCES //Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal. – 2024. – Т. 1. – №. 5. – С. 61-66.
17. Shomurotovna R. Y., Kamaritdinovna S. N., Zokir o'g'li A. A. SUN'IY INTELEKT VA TELEMEDITSINANING TIBBIYOTGA TA'SIRI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 55. – №. 2. – С. 235-239.
18. Shomurotovna R. Y. et al. SOG'LIQNI SAQLASHNI TASHKIL ETISHDA GERANTOLOGIIYANING DOLZARB MUAMMOLARI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 40. – №. 2. – С. 111-114.
19. Hakimovna R. S. STRESS VA RUHIY SALOMATLIK: PROFILAKTIK USULLAR VA TAVSIYALAR //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 55. – №. 2. – С. 230-234.